

Kultur- og kirkedepartementet

Postboks 8030 Dep.
0030 OSLO

Deres ref.

Vår ref.
2009/1177//RAGJEN

Dato
15.04.2009

**PILEGRIMSMOTIVET - ET NASJONALT UTVIKLINGSPROSJEKT.
HØRINGSUTTALELSE**

På vegne av Ørland Kultursenter KF og Ørland kommune vil jeg med dette gi full støtte til de synspunkter og anbefalinger som framkommer i høringsuttalelse av 15. april 2009 fra soknepresten i Ørland.

Med hilsen

Ragnar Jenssen
prosjektleder

Kopi:

1. Soknepresten i Ørland
2. Ørland Kultursenter KF

Soknepresten i Ørland
7129 Ørland

Kultur- og kirke departementet
Postboks 8030 Dep,
0030 Oslo

Sendes kun: postmottak@kkd.dep.no

På livets vei
Pilegrimsmotivet - et nasjonalt utviklingsprosjekt

HØRINGSUTTALELSE

Jeg har lest den foreliggende utredningen "På livets vei. Pilegrimsmotivet - et nasjonalt utviklingsprosjekt", datert 31. desember 2008. Utredningen er interessant, oversiktlig og velskrevet og gir et godt innblikk i pilegrimsmotivet og oversikt over pilegrimsarbeidet i Norge slik det fremstår i dag. Jeg vil bringe inn noen momenter som ytterligere kan være med å underbygge arbeidet med prosjektet.

Pilegrimsvandring og pilegrimsferd

Det første momentet er av språklig art. Ordet "pilegrimsvandring" er i dag et innarbeidet begrep. Likevel ønsker jeg å problematisere den konsekvente bruken av dette ordet. (Se unntak i rapporten s. 20, 8.2.1. der uttrykket "den kristnes pilegrimsreise" er brukt.) Begrepet pilegrimsvandring innsnevrer det det egentlig er snakk om - nemlig en pilegrimsferd - der måten å reise på i seg selv ikke defineres i grunnbegrepet. En "pilegrimsvandring" foregår til fots. En "pilegrimsferd" foregår enten til fots, med mer moderne transportmidler eller til sjøs - eller i en kombinasjon av disse.

Slik begrepet "pilegrimsvandring" brukes i dag, - også i rapporten - bidrar det til å begrense pilegrimsmotivet til kun å være gyldig for mennesker som kommer til pilegrimsmålet til fots. At en slik "pilegrimsvandring" i rapporten ensidig er tenkt som "å gå", understrekes etter min oppfatning i avsnittet der rapporten forsøker å svare på spørsmålet om "Hvorfor velger man i det 20. århundre å pilegrimsvandre?" (s. 11-12). Her er det helt tydelig at det er vandringen til fots som er det primære. Dette ensidige perspektivet tror jeg begrenser de mulighetene som ligger i pilegrimstanken både for den enkelte som er på pilegrimsferd, men også for muligheten for å utnytte pilegrimstradisjonen i en bredere turistmessig sammenheng.

Pilegrimsferd til sjøs

Når jeg legger vekt på dette første synspunktet, har det sammenheng med at vi vet at en pilegrimsferd til Nidaros i middelalderen like gjerne foregikk til sjøs som til lands. Ikke bare gikk pilegrimsreisene sørfra over fjellene eller langs kysten; like gjerne så man trafikken vestfra: bl. a. Island, Færøyene og de britiske øyer.

I kapittel 8.2.3. "Kystleia til Nidaros" er noe av dette nevnt. Her heter det at kystleia var vår viktigste pilegrimsvei. Likevel er dette perspektivet lite behandlet og utviklet i rapporten. En del er nevnt under de ulike fylkene. Jfr. også kart på side 99. Likevel vil en oppfølging av rapporten måtte gå inn på dette på en grundigere måte.

Kommentarer til "anbefalinger"

- Målformuleringene er gode (23.1), men mangler perspektivet som jeg har nevnt her i uttalelsen om pilegrimsferd til sjøs.
- Tiltak 2c. Frivillige organisasjoner som er nevnt, er i liten grad knyttet til ferdsel langs kysten.

- Tiltak 2d-h. Alle tiltak er relatert til vei. Dette gjelder også tiltak som går på markedsføring, guidebøker, kart etc.
- Tiltak 2j. Nye pilegrimsleder. Det er fint at her er nevnt sjøveiene. Det sies at en bør sette i gang arbeidet med å knytte ledene sammen. Og: "Sjøveien Stavanger-Trondheim/Nidaros utvikles." Likeledes omtales sjøveien fra Bodø til Trondheim". Det er bra.
- Tiltak 2k. Pilegrimsbåter. Det er viktig at arbeidet med pilegrimsbåter får en konkret målsetting og at arbeidet med dette vektlegges i oppfølgingen av rapporten.
- Tiltak 6d. Olavsbrevet. Her er beskrevet hvilke kriterier som må oppfylles for å få Olavsbrevet. Det er en stor svakhet at muligheten for å tilbakelegge en viss avstand med båt, ikke er nevnt i det hele tatt.
- Tiltak 9c. Det hellige år. I dette bør inngå en pilegrimsferd/seilas fra Stavanger og Bodø der båtene er fremme i Nidaros søndag 29. juli 2012.
- Tiltak 8b. Kommunale pilegrimsutvalg. Slike utvalg kan også tenkes regionalt. Markedsføring innen reiseliv har ofte en regional forankring. Likeledes er den kirkelige inndeling regional gjennom prostiene. Det er dermed ikke noe i veien for at en i stedet for kommunale - kan opprette regionale eller prostivise utvalg, der dette er naturlig og ønskelig.
- Tiltak 11d. Veien til Nidaros. Film om pilegrimsferd til Nidaros. Her må kystleia inn ved siden av vandringsledene. "Veien til Nidaros" blir dermed et for snevert utgangspunkt. Heller bør det hete: "Reisen til Nidaros."

Fosen i pilegrimsarbeidet

Vår region ligger som inngangsporten til Trondheimfjorden enten en kommer sør- eller nordfra. Det ligger dermed en mulighet for å samordne pilegrimstreff, konferanser og gjestebåtplasser, overnattings- og serveringsfasiliteter for pilegrimer sør- og nordfra i forbindelse med reisen til Nidaros.

Det bør derfor settes i gang et arbeid med å knytte Fosen til det nasjonale pilegrimsarbeidet. Naturlige samarbeidspartnere i dette arbeidet er: Prosjektet "Kysten er klar", Prosjektet "Gode Sammen", kirker og menighetsråd i Fosen prosti, Kjeungen Kystlag, Fosen Historielag . o. a.

I Ørland har vi startet et arbeid for å få kunnskap om Austrått og fru Ingers rolle ved innføringen av reformasjonen i Norge 1537. Vi tror at de mulighetene som ligger i dette prosjektet vil ha positive implikasjoner for pilegrimsarbeidet.

Ørland sokneprest

15.4.2009

Ola Garli

Kopi: Ørland kommune
Ørland kultursenter